Τι πρέπει να κάνει το άτομο που εμφανίζει φαρμακευτική αλλεργία;

Μερικές πρακτικές οδηγίες που μπορεί να φανούν χρήσιμες είναι οι ακόλουθες:

- Χωρίς χρονοτριβή πρέπει να αναφέρει αμέσως το πρόβλημα στο θεράποντα γιατρό του για να εκτιμήσει αυτός το επείγον του προβλήματος.
- Να διακόψει τη λήψη του «ύποπτου» φαρμάκου και να τη συνεχίσει μόνο μετά την εντολή του γιατρού του.
- Να ακολουθήσει πιστά τις οδηγίες που θα του δοθούν.
- Να μην πειραματίζεται μόνος του ακόμη και εάν έχουν περάσει χρόνια από την αλλεργική αντίδραση.
- Να κατευθυνθεί στον Αλλεργιολόγο για την επιβεβαίωση του ένοχου φαρμάκου και την αναζήτηση εναλλακτικών φαρμάκων που μπορεί να πάρει με ασφάλεια.
- Να κρατά πάντοτε το κουτί με το φάρμακο που του προκάλεσε την αντίδραση. Εάν η αντίδραση έγινε κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του σε Νοσοκομείο να ζητά πάντοτε ενημερωτικό σημείωμα για το ποιό φάρμακο θεωρείται υπεύθυνο.
- Να αναφέρει στο μέλλον σε κάθε γιατρό πριν από τη συνταγογράφηση ή κατά την εισαγωγή του στο Νοσοκομείο τη φαρμακευτική του αλλεργία και να επιδεικνύει την ειδική γνωμάτευση με τις οδηγίες αποφυγής που του έχουν δοθεί από τον Αλλεργιολόγο.

"Οι Αλλεργιολόγοι είναι εκπαιδευμένοι στη διάγνωση και στην αντιμετώπιση της Φαρμακευτικής αλλεργίας."

ΕΕΑΚΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΑΣ

Για περισσότερες πληροφορίες:

- **www.allergikos.gr**
- **www.allergy.org.gr**

Φαρμακευτική Αλλεργία

ΕΕΑΚΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΑΣ

3πτυχο 10x21 - Έξω

Αλλεργία ή παρενέργεια στα φάρμακα;

Οι αντιδράσεις στα φάρμακα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

Ⓐ Αυτές που μπορεί να εμφανισθούν σε οποιοδήποτε άτομο, χωρίς να υπάρχει προηγούμενη ευαισθησία. Είναι οι τοξικές αντιδράσεις από υπερδοσολογία, οι ειδικές παρενέργειες κάθε φαρμάκου (π.χ. γαστρορραγία από ασπιρίνη) και οι αντιδράσεις από την αλληλεπίδραση διαφορετικών φαρμάκων που λαμβάνονται ταυτόχρονα.

Ⓑ Αυτές που εμφανίζονται μόνο σε ορισμένα άτομα, όπως οι αλλεργικές αντιδράσεις ή οι αντιδράσεις που εμφανίζονται σε άτομα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά π.χ. τα άτομα που έχουν έλλειψη του ενζύμου G6 PD που αν λάβουν ασπιρίνη ή σουλφοναμίδες εμφανίζουν αιμολυτική αναιμία.

Πόσο συχνό είναι το πρόβλημα;

Δεν είναι εύκολο να υπολογισθεί πόσο συχνές είναι οι αντιδράσεις στα φάρμακα, γιατί πολλές φορές στους εξωτερικούς ασθενείς δεν είναι εύκολη η καταγραφή. Γενικά ισχύει η άποψη ότι από τους νοσηλευόμενους ασθενείς το 10-20% εμφανίζουν κάποια παρενέργεια των φαρμάκων και από το ποσοστό αυτό το ένα τρίτο είναι αλλεργικές αντιδράσεις.

Τι είναι η φαρμακευτική αλλεργία ;

Είναι η αλλεργική αντίδραση του οργανισμού σε ένα φάρμακο ή στα συντηρητικά του. Αντίθετα με ό,τι πιστεύουν πολλοί, ένα φάρμακο που λαμβάνει κάποιος για πρώτη φορά, κατά κανόνα, δεν μπορεί να προκαλέσει αλλεργία. Η πρώτη έκθεση του οργανισμού στο φάρμακο πυροδοτεί ένα μηχανισμό δράσης του ανοσοποιητικού συστήματος (με δεδομένο ότι συντρέχουν κάποιοι παράγοντες κινδύνου).

Το σώμα ευαισθητοποιείται - δηλαδή παράγονται αντισώματα που στοχεύουν κατά των αντιγόνων του φαρμάκου. Η αλλεργική αντίδραση θα προκληθεί είτε την επόμενη φορά, είτε μία από τις επόμενες φορές που θα λάβει το φάρμακο.

Μια περίπτωση να εκδηλωθούν συμπτώματα την πρώτη φορά που θα ληφθεί ένα φάρμακο είναι όταν η λήψη του διαρκεί για περισσότερες από 7-10 μέρες, επειδή μέσα σ' αυτό το χρονικό διάστημα ο οργανισμός έχει το χρόνο να παράγει ειδικά αντισώματα.

Οι «συνήθεις ύποπτοι»

Τα φάρμακα που συχνότερα προκαλούν αλλεργικές αντιδράσεις είναι τα αντιβιοτικά (όπως πχ οι πενικιλίνες) και τα μη-στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα (όπως πχ η ασπιρίνη).
Αυτό δεν αναιρεί όμως τον κανόνα ότι κάθε φάρμακο μπορεί δυνητικά να προκαλέσει αλλεργική αντίδραση.

Παράγοντες κινδύνου

Παρόλο που έχουν εντοπιστεί ορισμένοι παράγοντες κινδύνου, σε πολλές περιπτώσεις τα αίτια μιας φαρμακευτικής αλλεργίας παραμένουν άγνωστα.

Οι σημαντικότεροι από τους παράγοντες κινδύνου είναι:

1. Το ήδη υπάρχον ιστορικό αλλεργίας, δηλαδή η λήψη του φαρμάκου από ένα άτομο που είναι αλλεργικό σε κάποιο άλλο φάρμακο.
2. Η ηλικία. Συνήθως οι φαρμακευτικές αλλεργίες εκδηλώνονται σε ενηλίκους, επειδή έχουν ήδη πάρει πολλά φάρμακα και ο οργανισμός τους έχει αναπτύξει ευαισθησία.
3. Το φύλο. Οι γυναίκες αναπτύσσουν συχνότερα αλλεργίες στα φάρμακα από τους άνδρες
4. Ο τρόπος χορήγησης, π.χ., χάπι, ένεση, αλοιφή. Οι ενδοφλέβιες και ενδομυϊκές ενέσεις θεωρούνται πιο επικίνδυνες για την εκδήλωση μιας αλλεργίας, επειδή οι φαρμακευτικές ουσίες καταλήγουν πολύ γρήγορα στο αίμα και μπορούν να επηρεάσουν πολλά συστήματα του οργανισμού. Ακολουθούν τα φάρμακα που χορηγούνται από το στόμα (χάπια, σιρόπια), ενώ λιγότερο επικίνδυνα θεωρούνται τα φάρμακα τοπικής χρήσης (αλοιφές, κολλύρια).

Πως εμφανίζεται η φαρμακευτική αλλεργία;

Η φαρμακευτική αλλεργία μπορεί να εμφανιστεί με πάρα πολλές μορφές. Η πιο επικίνδυνη είναι το **αλλεργικό shock (συστηματική αναφυλαξία)**. Από το δέρμα, η συχνότερη μορφή είναι τα **φαρμακευτικά εξανθήματα**, που τα περισσότερα μοιάζουν με το εξάνθημα της ιλαράς (κηλιδοβλατιδώδες) και μπορεί να εμφανισθούν αρκετές ημέρες μετά την έναρξη της θεραπείας και κατά κανόνα δεν είναι επικίνδυνα.

Από το δέρμα όμως μπορεί να εμφανιστούν και άλλες εκδηλώσεις. Οι εκδηλώσεις αυτές μπορεί να είναι ή σοβαρές όπως το **πολύμορφο ερύθημα**, η **αποφολιδωτική δερματίτιδα**, το **σύνδρομο *Stevens - Johnson***, η **τοξική επιδερμική νεκρόλυση** ή λιγότερο σοβαρές, όπως το **οζώδες ερύθημα** και το **σταθερής έκθυσης φαρμακευτικό εξάνθημα**. Άλλη δερματική εκδήλωση είναι η **δερματίτιδα εξ επαφής** που εμφανίζεται σε σκευάσματα που χρησιμοποιούνται τοπικά στο δέρμα (αλοιφές, κρέμες, κολλύρια, ωτικές σταγόνες κλπ).

Η φαρμακευτική αλλεργία μπορεί να εμφανισθεί και **με τη μορφή συστηματικής νόσου**, όπως για παράδειγμα **ορονοσία**, **ηπατίτιδα από φάρμακα**, διάφορες **μορφές πνευμονοπαθειών**, **ερυθηματώδης λύκος φαρμακευτικής αιτιολογίας** κ.ά.

Συμπερασματικά η φαρμακευτική αλλεργία μπορεί να εμφανισθεί με πολλά πρόσωπα, γι' αυτό η διερεύνηση και η διαγνωστική προσέγγιση είναι πολλές φορές δύσκολη, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που το άτομο λαμβάνει περισσότερα φάρμακα.

Οι Αλλεργιολόγοι είναι εκπαιδευμένοι στη διάγνωση και στην αντιμετώπιση της Φαρμακευτικής αλλεργίας.

Τα συμπτώματα

- **Η έκταση** και η σοβαρότητα των συμπτωμάτων μιας φαρμακευτικής αλλεργίας εξαρτώνται από την ευαισθησία κάθε ατόμου. Συνήθως, όταν η αλλεργία εκδηλώνεται για πρώτη φορά, τα συμπτώματα είναι ηπιότερα.
- **Εαν η ευαισθησία** του ατόμου είναι μεγάλη, τα συμπτώματα μπορεί να επεκταθούν και να προκληθεί γενικευμένη αντίδραση όπως κνίδωση και αγγειοίδημα ακόμη και αναφυλακτικό σοκ, στο οποίο οι ασθενείς εμφανίζουν ταυτόχρονα εκδηλώσεις από πολλά συστήματα όπως το δέρμα, το αναπνευστικό, το κυκλοφορικό. Συμπτώματα όπως βήχας, βράχνιασμα στη φωνή, δύσπνοια, πόνος στην κοιλιά, έμετοι, ζάλη και απώλεια συνείδησης, μπορεί να οφείλονται σε συστηματική αναφυλαξία φαρμακευτικής αιτιολογίας. Αν τα συμπτώματα δεν αντιμετωπιστούν άμεσα, αυτό μπορεί να αποβεί μοιραίο.

Τα αλλεργικά συμπτώματα έχουν την τάση γενικά να επαναλαμβάνονται με την ίδια ή και μεγαλύτερη βαρύτητα σε επαναχορηγήσεις του φαρμάκου

- **Μην αγνοήσετε** λοιπόν τυχόν ήπια συμπτώματα που σχετίζονται με τη λήψη ενός φαρμάκου. Πρόκειται για ένα σήμα κινδύνου που θα πρέπει να σας βάλει σε υποψίες. Οφείλετε να σταματήσετε αμέσως τη λήψη του φαρμάκου και να επικοινωνήσετε άμεσα με το θεράποντα ιατρό. Εάν αγνοήσετε τα συμπτώματα, τότε την επόμενη φορά που θα πάρετε το φάρμακο αυτά πιθανόν να παρουσιαστούν εντονότερα και γενικευμένα.

Η κατάλληλη αντιμετώπιση

Η φαρμακευτική αλλεργία αντιμετωπίζεται με την αποφυγή λήψης του υπεύθυνου φαρμάκου, καθώς και όλων των φαρμάκων που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με αυτό.

Ο αλλεργιολόγος θα σας χορηγήσει ένα ενημερωτικό σημείωμα στο οποίο θα αναγράφεται ποια φάρμακα απαγορεύεται να παίρνετε και τις εναλλακτικές λύσεις που υπάρχουν.

Το σημείωμα αυτό θα πρέπει να το επιδεικνύετε σε κάθε γιατρό για να ενημερώνεται για την φαρμακευτική σας αλλεργία, θα πρέπει όμως και εσείς να είστε σε επιφυλακή όταν παίρνετε ένα φάρμακο, διαβάζοντας προσεκτικά τις οδηγίες.

Μπορώ να δω αν είμαι αλλεργικός σε ένα φάρμακο;

Ο έλεγχος για φαρμακευτική αλλεργία γίνεται μόνον εάν έχετε ήδη παρουσιάσει συμπτώματα μετά τη λήψη ενός φαρμάκου.

Το αρνητικό αποτέλεσμα μιας εξέτασης δεν εξασφαλίζει ότι ο οργανισμός σας δεν θα παρουσιάσει μελλοντικά αλλεργία στο φάρμακο που ελέγχθηκε. Ο εντοπισμός της υπεύθυνης ουσίας δεν μπορεί να γίνει με μια απλή εξέταση, αλλά απαιτείται μια πλήρης αλλεργιολογική εκτίμηση. Μεγάλη σημασία έχει η σωστή καταγραφή του προβλήματος.

Το ή τα φάρμακα που ελάμβανε ο ασθενής όταν παρουσίασε την αντίδραση.

Το είδος των συμπτωμάτων και ο χρόνος που μεσολάβησε από τη λήψη του φαρμάκου μέχρι την εμφάνιση των συμπτωμάτων.

Ο αλλεργιολογικός έλεγχος της φαρμακευτικής αλλεργίας περιλαμβάνει τις δερματικές δοκιμασίες και τις δοκιμασίες πρόκλησης, οι οποίες επιβεβαιώνουν ή όχι τη διάγνωση της φαρμακευτικής αλλεργίας.

3πτυχο 10x21 - Μέσα